

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XXIII
§ Giriş	1
I. KONUNUN TAKDİMİ VE ÖNEMİ.....	1
II. KONUNUN SINIRLANDIRILMASI.....	6
III. METODOLOJİ	8
IV. TERMİNOLOJİ.....	10
V. KAYNAKLARIN KULLANIMI.....	22

BİRİNCİ BÖLÜM

SUÇUN OBJEKTİF KURUCU UNSURU OLARAK HAREKETİN KONUSUNUN KAVRAMSAL VE KURAMSAL TEMELLERİ

§1. HAREKETİN KONUSUNUN KAVRAMSAL TEMELLERİ	29
I. GENEL OLARAK HAREKETİN KONUSU KAVRAMI.....	29
II. HAREKETİN KONUSUNUN CEZA HUKUKU DOGMATİĞİNDE BAĞIMSIZ BİR KAVRAM OLARAK ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ.....	38
A. Hareketin Konusunun Ceza Hukuku Dogmatüğinde Bağımsız Bir Kavram Olarak Ortaya Çıkışı	38
B. Hareketin Konusu Kavramının Dogmatik Gelişimi	43
§2. HAREKETİN KONUSUNUN PRE-NORMATİF KURAMSAL TEMELLERİ: HAREKETİN KONUSU VE CEZA NORMUYLA KORUNAN HUKUKSAL DEĞER İLİŞKİSİ	53
I. GENEL OLARAK	53

II. ONTOLOJİK HUKUKSAL DEĞER ÖĞRETİLERİ ÇERÇEVESİNDE HAREKETİN KONUSU	57
A. Alman Doktrinde İleri Sürülen Ontolojik Hukuksal Değer Öğretileri ve Hareketin Konusu.....	57
1. Binding’ın Pozitivist Somut Hukuksal Değer Öğretisi Çerçevesinde Hareketin Konusu	57
2. Welzel ve Roxin’in Ontolojik Hukuksal Değer Öğretileri Çerçevesinde Hareketin Konusu	62
B. İtalyan Hukuk Tekniği Ekolünün “Hukuki Varlık ve Menfaat” Öğretisi Çerçevesinde Hareketin Konusu	65
1. Hukuki Varlık ve Menfaat Öğretisi.....	65
2. Tipik Hareketin Doğal ve Bedensel Objesi Olarak Hareketin Konusu ve Hukuki Varlık Kavramından Fonksiyonel Olarak Ayrılması.....	74
III. İDEAL-FORMEL HUKUKSAL DEĞER ÖĞRETİLERİ ÇERÇEVESİNDE HAREKETİN KONUSU	79
A. İdeal Hukuksal Değer Öğretileri Çerçevesinde Hareketin Konusu.....	79
1. Cezai Korumanın Konusu Olarak İdeal Hukuksal Değer Öğretileri	79
2. Hukuksal Değer Kavramının İdeal Olarak Tanımlanması Çerçevesinde Zarar veya Tehlikenin Ontolojik Objesi Olarak Hareketin Konusu	83
B. Hukuki-Formel Koruma Objesi Öğretileri Çerçevesinde Hareketin Konusu	86
C. Toplumsal-İdeal Değer Öğretisi Çerçevesinde Hareketin Konusu.....	90
IV. DEĞERLENDİRME.....	94
A. Teorik Hareket Noktası Olarak “Ceza Normuyla Korunan Hukuksal Değer”	94
B. “Somut Fiil” ile “Soyut Hukuksal Değer İhlali” Arasındaki Bağlantı Noktası: Ontolojik Zarar ve Tehlikenin Objesi Olarak “Suçun Konusu”	110

1. Genel Olarak.....	110
2. Zarar ve Tehlike Kavramlarının Mahiyeti ile Bu Kapsamda Zarar ve Tehlikenin Konusunun Ne Olduğu Sorunu.....	111
a. Zarar ve Tehlike Kavramlarının Mahiyeti	111
b. Zarar ve Tehlikenin Konusunun Ne Olduğu Sorunu ve Bu Sorunun Çözümü Açısından Hareketin Konusunun İşlevsizliği.....	122
c. Zarar ve Tehlikenin Konusu Olarak Üçüncü Bir Kavrama Başvurma Zorunluluğu	129
3. Zarar ve Tehlikenin Objesi Olarak “Suçun Konusu”	132
a. “Zarar ve Tehlike” ile “Hukuksal Değerin İhlali” Bağlantısı.....	132
b. Zarar veya Tehlikenin Konusu Olarak “Suçun Konusu” Kavramı, Kavramın Hukuki Mahiyeti, Tipiklikle İlişkisi ve Bu Çerçeve “Zarar Suçları” ve “Tehlike Suçları” Ayrımı.....	136
C. Hareketin Konusu, Korunan Hukuksal Değer ve Suçun Konusu Ayrımı	145
1. “Hareketin Konusu” ve “Korunan Hukuksal Değer” Ayrımı.....	145
2. “Hareketin Konusu” ve “Suçun Konusu” Ayrımı.....	147
§3. HAREKETİN KONUSUNUN NORMATİF KURAMSAL TEMELLERİ: TANIMLANMASI, NORMATİF KAVRAMSAL ÖZELLİKLERİ VE HUKUKİ NİTELİĞİ.....	150
I. HAREKETİN KONUSUNUN TANIMLANMASI VE NORMATİF KAVRAMSAL ÖZELLİKLERİ	150
A. Hareketin Konusu Kavramının Tanımlanması	150
1. Doktrinde Hareketin Konusuna Dair Yapılan Tanımların Değerlendirilmesi	150
2. Tanım Noktasında Dikkate Alınması Gereken Temel Hususlar ve Bu Çerçeve Hareketin Konusunun Tanımlanması.....	160

3.	Tanım Çerçevesinde “Hareketin Konusu” Teriminin Tercih Edilmesinin Temellendirilmesi ve Bu Çerçevede Ele Aldığımız Anlamıyla Bu Terimin, Kanunda Geçen “Suçun Konusu” Terimiyle İlişkisi	163
B.	Hareketin Konusunun Normatif Kavramsal Özellikleri	166
1.	Suçun Temel veya Nitelikli Haline İlişkin Kanuni Tarifin Bir Unsurunu Tanımlaması.....	166
2.	Nesnel Gerçekliklerin Normatif Temsilini Teşkil Etmesi.....	172
3.	Suçun Oluşabilmesi İçin Hareketin “Üzerinde İcra Edilmesi” Gerektiği Öngörülen Gerçekliği Tarif Etmesi.....	173
II.	HAREKETİN KONUSUNUN HUKUKİ NİTELİĞİ	178
A.	Genel Olarak.....	178
B.	Suç Tipinde Tanımlanan Haksızlığın Bir Unsuru Olarak Hareketin Konusu.....	179
C.	Dar Anlamda Tipikliğin Bir Unsuru Olarak Hareketin Konusu	183
D.	Tipikliğin Objektif Kurucu Unsuru Olarak Hareketin Konusu	193
E.	Tipikliğin Müstakil Bir Unsuru Olarak Hareketin Konusu. 195	

İKİNCİ BÖLÜM

HAREKETİN KONUSU VE OBJEKTİF TİPİKLİK

§4.	HAREKETİN KONUSUNUN OBJEKTİF TİPİKLİK YÖNÜNDEN FONKSİYONU VE ÖNEMİ.....	197
I.	HAREKETİN KONUSUNUN OBJEKTİF TİPİKLİK YÖNÜNDEN FONKSİYONU	197
A.	Hareketin Konusunun Suçun Temel Halinin Unsuru Olması	197

B. Hareketin Konusunun Suçun Nitelikli Halinin Unsuru Olması	199
C. Hareketin Konusunun Suçun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşan Halinin Unsuru Olması	202
II. HAREKETİN KONUSUNUN OBJEKTİF TİPİKLİK AÇISINDAN ÖNEMİ	203
A. Genel Olarak.....	203
B. Hareketin Konusunun Her Suç Tipinde Bir Unsur Olarak Yer Alıp Almadığı Meselesi.....	204
1. Hareketin Konusuna Her Suç Tipinde Bir Unsur Olarak Yer Verilmediği Görüşü.....	204
2. Hareketin Konusunun Her Suç Tipinin Bir Unsuru Olduğu Görüşü	206
3. Değerlendirme.....	207
§5. TİPİKLİĞİN OBJEKTİF UNSURU OLARAK HAREKETİN KONUSUNUN KAPSAMI.....	214
I. GENEL OLARAK	214
II. HAREKETİN KONUSUNUN TEMSİL ETTİĞİ GERÇEKLİĞİN KAPSAMI	215
A. Kavramın Temsil Ettiği Gerçekliğin Kapsamına İlişkin Tartışmalar	215
1. Hareketin Konusunun Temsil Ettiği Gerçekliğin ‘Salt Fizyolojik Olarak İnsan’ ve ‘Salt Maddî Cisim Olarak Eşya’ ile Sınırlı Şekilde Kabulü.....	215
2. Hareketin Konusunun Temsil Ettiği Gerçekliğin, İnsanın Sadece Biyofiziksel Varlığını Değil, Bunun Yanı Sıra Psikolojik Varlığını da Kapsar Şekilde Kabulü.....	217
3. Hareketin Konusunun Temsil Ettiği Gerçekliğin Sadece Uzamsal Varlıkları Değil, Toplumsal Varlıkları da Kapsadığı Görüşü	223
B. Değerlendirme.....	225

III. HAREKETİN KONUSUNUN NORMATİF KAPSAMI: TİPİKLİĞİN DİĞER OBJEKTİF UNSURLARINDAN AYRILMASI	239
A. Fail, Mağdur ve Hareketin Konusu	239
1. Mağdur ve Hareketin Konusu	239
2. Fail ve Hareketin Konusu	246
B. Hareket ve Hareketin Konusu	248
1. Genel Olarak	248
2. Hareketi Niteleyen Zaman, Uzam ve Süreç Unsurları ve Hareketin Konusu	252
3. Suçun (ya da Hareketin) İcra Araçları ve Hareketin Konusu	255
C. Netice ve Hareketin Konusu	258
§6. SUÇ TİPLERİNİN DÜZENLENİŞ BİÇİMLERİNE GÖRE HAREKETİN KONUSUNUN ŞEKLİ VE SAYISI	261
I. HAREKETİN KONUSUNUN ŞEKLİ	261
A. Hareketin Konusunun Kanuni Tipte ‘Açık’ veya ‘Zımni’ Şekilde Öngörülmesi	261
1. Hareketin Konusunun Kanuni Tipte ‘Açık’ Şekilde Öngörülmesi	261
2. Hareketin Konusunun Kanuni Tipte Zımni Olarak Öngörülmesi	262
a. Hareketin Konusunun Kısmen Zımni Olarak Öngörülmesi	263
b. Hareketin Konusunun Bütünüyle Zımni Olarak Öngörülmesi	265
B. Hareketin Konusunun Asıl Ceza Normunda yahut Atıf Yapılan Başka Bir Normda Öngörülmesi	267
1. Hareketin Konusunun Asıl Ceza Normunda Öngörülmesi	267
2. Hareketin Konusunun Atıf Yapılan Bir Başka Normda Öngörülmesi	268

3. Hareketin Konusunun Kapsamını Genişleten Yardımcı Normun Varlığı	269
C. Hareketin Konusunun Basit veya Mevsuf Şekilde Öngörülmesi	270
1. Hareketin Konusunun Basit Şekilde Öngörülmesi.....	270
2. Hareketin Konusunun Mevsuf Şekilde Öngörülmesi ...	271
II. HAREKETİN KONUSUNUN SAYISI	275
A. Hareketin Konusunun Tek Olması	275
1. Konunun Tekliğinin Gerçek Olması	275
2. Konunun Tekliğinin Görünüşte Olması	276
B. Hareketin Konusunun Birden Fazla Olması.....	277
1. Konunun Çokluğunun Gerçek Olması	277
a. Hareketin Konusunun Seçimlik Şekilde Öngörüldüğü Suçlar	277
b. Hareketin Konusunun Bileşik Şekilde Öngörüldüğü Suçlar	278
i. Konuların Homojen Olması	279
ii. Konuların Heterojen Olması	280
2. Konunun Çokluğunun Görünüşte Olması.....	281
§7. MÜNFERİT SUÇ TİPLERİ YÖNÜNDE HAREKETİN KONUSU UNSURU VE HAREKETİN KONUSU YÖNÜNDE TİPE UYGUNLUK	282
I. MÜNFERİT SUÇ TİPLERİ YÖNÜNDE HAREKETİN KONUSU UNSURU	282
A. Münferit Suç Tiplerinde Hareketin Konusu Unsurunun Belirlenmesi	282
1. Hareketin Üzerinde İcra Edilmesi Gerektiği Öngörülen Gerçekliğin Belirlenmesi	282
2. Söz Konusu Gerçekliğin Kanuni Tipteki Tüm Nitelikleriyle Birlikte Tarifi	288
a. Genel Olarak	288
b. Hareketin Konusunu Niteleyen Hukuka Aykırlık İfadeleri	292

c.	Deskriptif ve Normatif Nitelenmeler Sorunu.....	297
i.	Genel Olarak.....	297
ii.	Deskriptif ve Normatif Unsur Ayırımı.....	298
iii.	Hukuki Olmayan Normatif Unsurlar-Gerçek Anlamda Normatif Unsurlar Ayırımı	302
iv.	Deskriptif-Normatif Unsur Ayırımının Reddi....	302
v.	Değerlendirme.....	303
B.	Münferit Suç Tipi Yönünden Tarifli Yapılan Hareketin Konusu Unsurunun Kapsamının Belirlenmesi.....	308
II.	HAREKETİN KONUSU YÖNÜNDEN TİPE UYGUNLUK	311
A.	Genel Olarak.....	311
B.	Tipe Uygunluk Açısından “Konunun Önemsizliği” Sorunu.....	315
1.	Önemsizlik Kavramı ve Hareketin Üzerinde İcra Edildiği Somut Varlığın Önemsizliği Sorunu.....	315
2.	Sorunun Çözümüne Dair Yaklaşımlar	317
a.	Sosyal Uygunluk Öğretisi.....	317
b.	Maddi Hukuka Aykırılık Öğretisi	324
c.	İhlal Edicilik (Offensivita) Öğretileri	326
d.	Haksızlık İçeriğinin Azlığı Öğretileri	336
e.	Yorum Öğretileri	338
3.	Değerlendirme.....	341

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HAREKETİN KONUSU VE SÜBJEKTİF TİPİKLİK

§8.	HAREKETİN KONUSU VE GENEL OLARAK SÜBJEKTİF TİPİKLİK UNSURLARI.....	357
I.	HAREKETİN KONUSU VE KAST	357
A.	Genel Olarak.....	357

B. Hareketin Konusuna İlişkin Anlamsal Bilginin Niteliği ve Sınırı	363
1. Sorunun Mahiyeti ve Kapsamı.....	363
2. Sorunun Çözümüne İlişkin Farklı Yaklaşımlar	364
3. Değerlendirme.....	383
a. Doktrinde Sorunun Çözümüne Yönelik Önerilen Ayrım Modellerinin Değerlendirilmesi ...	383
b. Sorunun Çözümü Açısından Çıkış Noktası Olarak “Failin Olgu Anlamlandırması” ile “Normun Olgu Anlamlandırması” Mukayesesi	392
c. “Somut Olay Düzleminde Faile Göre Basitleştirilmiş Eylem Modeli” Ölçütü.....	397
C. Hareketin Konusu ve Kast Türleri.....	401
II. HAREKETİN KONUSU, TAKSİR ve TİPİKLİĞİN DİĞER SÜBJEKTİF UNSURLARI.....	409
A. Hareketin Konusu ve Taksir	409
B. Hareketin Konusu ve Tipikliğin Diğer Sübjektif Unsurları.	413
§9. HAREKETİN KONUSUNDA HATA (ERROR IN OBIECTO)	415
I. HAREKETİN KONUSUNDA HATA KAVRAMI VE BU KAVRAMIN KAPSAMI	415
A. Suçun Maddi Unsurlarında (Tipikliğin Objektif Unsurlarında) Hata Meselesi ve Bu Kapsamda Hareketin Konusunda Hata (Error in obiecto) Kavramı.....	415
B. Hareketin Konusunda Hata Kavramının Kapsamının Belirlenmesi	420
1. Kapsam Tayininin Önemi ve Bu Çerçeve “Üç Parametre Modeli”	420
2. Failin Tasavvuru ile Somut Varlık Arasındaki Uyumsuzluk Halleri	423
3. Münhasıran Failin Tasavvuru ile Kanuni Tarif Arasındaki Uyumsuzluk Halleri.....	431

II. HAREKETİN KONUSUNDA HATANIN HUKUKİ SONUÇLARI.....	434
A. Suçun Temel Halinin Unsuru Olan Hareketin Konusu Yönünden	434
1. Genel Olarak.....	434
2. Suçun Temel Halinin Unsuru Olan Hareketin Konusunda Karmaşık Hata.....	440
B. Suçun Nitelikli Halinin Unsuru Olan Hareketin Konusunda Hata Yönünden	444
1. Daha Ağır Cezayı Gerektiren Nitelikli Halin Unsuru Olan Hareketin Konusunda Hatanın Hukuki Sonuçları.....	444
2. Daha Hafif Cezayı Gerektiren Nitelikli Halin Unsuru Olan Hareketin Konusunda Hatanın Hukuki Sonuçları	447
§10. HAREKETİN KONUSUNDA TERSİNE HATA:	
İŞLENEMEZ SUÇ.....	450
I. İŞLENEMEZ SUÇ KAVRAMI ve HUKUKİ NİTELİĞİ.....	450
A. İşlenemez Suç Kavramı.....	450
1. Genel Olarak.....	450
2. İşlenemez Suç ve Elverişsiz Teşebbüs	454
B. İşlenemez Suçun Dogmatik Konumu ve Hukuki Niteliği ...	458
1. Genel Olarak.....	458
2. Değerlendirme.....	463
C. İşlenemez Suçun Suça Teşebbüs ile İlişkisi ve Bu Çerçeve de Cezalandırılabilirliği.....	466
1. İşlenemez Suçun Suça Teşebbüs ile İlişkisi.....	466
2. İşlenemez Suçun Cezalandırılabilirliği	468
a. Objektif Teoriler	468
b. Sübjektif Teoriler	470
c. Karma Teoriler	473
3. Değerlendirme.....	475

II. KONUNUN YOKLUĞU ÇERÇEVESİNDE	
İŞLENEMEZ SUÇ VE SUÇA TEŞEBBÜS AYRIMI.....	486
A. Genel Olarak.....	486
B. Somut Olayda ‘Suça Teşebbüs’ ve ‘İşlenemez Suç’	
Ayrımlarına Dair Modeller	488
1. Öncül Temel Ayrım Modeli: Mutlak Yokluk-Nispi	
Yokluk Ayrımı	488
2. Mutlak Yokluk-Nispi Yokluk Ayrımının Eleştirisi ve	
İşlenemez Suç – Suça Teşebbüs İlişkisine Dair Yeni	
Modeller.....	492
a. İşlenemez Suç Sahasının Suça Teşebbüs Sahası	
Aleyhine Genişletilmesi.....	492
i. Tipikliğin Eksikliği (Mangel am Tatbestand	
– Mancanza alla fattispecie) Modeli.....	492
ii. Önceki Yokluk-Sonraki Yokluk Ayrımı Modeli	494
b. Suça Teşebbüs Sahasının İşlenemez Suç Sahası	
Aleyhine Genişletilmesi:	498
i. Etki Teorisi Çerçevesinde Objektif Olarak	
Sınırlandırılmış Sübjektif Model.....	498
ii. Somut Tehlike Teorisi Çerçevesinde Ex-	
Ante Muhtemel Yokluk-Tesadüfi Yokluk	
Ayrımı Modeli.....	500
c. Tehlike Esasına Dayanan İkincil Modeller.....	505
i. Tehlike Esasına Dayanan Ex-post Ayrım	
Modelleri	505
ii. İşlenemez Suçun ‘in rerum natura’ Yoklukla	
Sınırlı Kabul Edilmesine Dayanan Karma	
Model	509
iii. İhlal Edicilik İlkesi (Pricipio di Offensivita)	
Çerçevesinde Çifte Değerlendirme Modeli.....	512
3. Değerlendirme.....	515
a. Hareketin Konusunun Mahiyeti ve Objektif	
Tipiklikteki Fonksiyonu Çerçevesinde	
“Konunun Yokluğu Hallerinde İcrasına	

Başlanabilecek Bir Suçtan Söz Edilememesi” Gerçeği	515
b. İşlenemez Suçun Tespiti Açısından Hareketin Konusunun Yokluğu Dışında Ayrıca Bir “Tehlike Değerlendirmesi” Yapılmasının Olanaksız Olması ve Bu Çerçeve Öncül ve İkincil Tehlike Modellerinin İşlevsizliği	521
c. Konunun Varlığı ya da Yokluğunun Yalnızca Ex-post Tespit Edilebilirliği.....	523
d. Konunun Yokluğunun Tespiti Açısından Tipikliğin Eksikliği Modelinin Niteliksel ve Önceki-Sonraki Ayrım Modelinin Zamansal Değeri	526
e. Sınır Durumlarında Hareketin Konusunun Varlığı veya Yokluğu Tespitinde “Hukuki Hareket Tekliğinden” Hareket Edilmesi Gereği	528
f. Sınır Durumlarında “Hukuki Hareket Tekliği” Çerçevesinde İşlenemez Suç-Suç Teşebbüs Ayrımı.....	532
§ ÖZET VE SONUÇ.....	539
KAYNAKÇA.....	557